

Tentamensskrivning i Diff & Trans I, 5B1200 och Diff & Trans I för LV, 5B1220.

Fredagen den 20 augusti 2004, kl 1400-1900.

Hjälpmittel: BETA, Mathematics Handbook.

Redovisa lösningarna på ett sådant sätt att beräkningar och resonemang är lätt att följa.

Svaren skall ges på reell form.

Del 1 är avsedd för betyg 3 och omfattar 8 trepoängsuppgifter. För godkänt krävs minst 16 poäng.

Del 2 är avsedd för högre betyg, 4 och 5, och omfattar 20 poäng.

Poängfördelningen på del 2: 11-14 ger 5 poäng vardera.

För betyg 4 krävs förutom godkänt på del 1 även minst 9 poäng på del2.

För betyg 5 krävs förutom godkänt på del 1 även minst 15 poäng på del2.

DEL1:

1. Betrakta differentialekvationen $y' = y(y-1)(y-3)$, där $y = y(t)$ och t anger tiden.

Analysera vad som händer efter lång tid. Studera speciellt startvärdena $y(0) = 3$ respektive $y(0) = 2$.

2. En full tank innehåller 300 liter vatten i vilket 50 gram salt är löst.

En annan saltlösning med koncentrationen 2 gram per liter pumpas in med en hastighet av 3 liter per minut.

Den välblandade lösningen pumpas ut med hastigheten 3 liter per minut.

Ställ upp en differentialekvation som beskriver detta förlopp.

Ställ även upp motsvarande differentialekvation då utpumpningshastigheten är 2 liter per minut.

Bestäm saltmängden vid tiden t för det fall då tanken ej sprängs.

3. Ange en fundamentalmängd av lösningar till differentialekvationen $x(y'' - 2y') + y = 0$, $x > 0$

samt en partikulärlösning till differentialekvationen $x(y''' - 2y'') + y = e^x$, $x > 0$.

4. Lös differentialekvationen $y'' + 9y = f(t)$, där $f(t) = 3$, $1 \leq t \leq 2$ och noll för övrigt.

Vidare skall begynnelsevillkoren $y(0) = 1$ och $y'(0) = 3$ vara uppfyllda.

5. Bestäm allmänna lösningen till systemet av differentialekvationer $\begin{cases} x' = 2x + 3y \\ y' = 2x + y \end{cases}$.

6. Betrakta ett linjärt system av differentialekvationer $\mathbf{X}' = \mathbf{AX}$, där $\mathbf{X} = \begin{pmatrix} x \\ y \end{pmatrix}$.

Låt matrisen $\mathbf{A}$ vara konstant och ha egenvärdena λ_1 och λ_2 .

Avgör om lösningarna är stabila eller instabila samt ange typ (nod, sadelpunkt, spiral, centrum)

a) $\lambda_1 = 3$, $\lambda_2 = 2$.

b) $\lambda_{1,2} = 1 \pm 9i$.

c) $\lambda_1 = 4$, $\lambda_2 = 3$.

7. Bestäm den funktion, $u(x, t)$, som uppfyller differentialekvationen $u_t = u_x$ och villkoret $u(x, 0) = 7e^x + 5e^{3x}$.

8. Låt $\mathbf{X}_1 = \begin{pmatrix} e^{4t} \\ 2e^{4t} \end{pmatrix}$ och $\mathbf{X}_2 = \begin{pmatrix} 3e^{4t} \\ 2e^{4t} \end{pmatrix}$ vara lösningar till systemet av linjära differentialekvationer med konstanta koefficienter $\mathbf{X}' = \mathbf{AX}$. Bestäm matrisen $\mathbf{A}$.

DEL2:

11.a) Betrakta begynnelsevärdesproblemet $y'' + 4y' - x + 3 = 0$, $y(x_0) = 0$.

Bestäm ett värde på x_0 för vilket grafen till lösningen till begynnelsevärdesproblemet tangerar x-axeln i punkten $(x_0, 0)$.

b) Låt $y = y_1(x)$ vara en icke-trivial lösning till differentialekvationen $y'' + P(x)y = 0$.

Härled en partikulärlösning till differentialekvationen $y'' + P(x)y = f(x)$ giltig där $y \neq 0$.

c) Bestäm en kontinuerlig lösning till begynnelsevärdesproblemet $y'' + P(x)y = 4x$, $y(0) = 3$,

$$0 \leq x \leq 1$$

$$\text{där } P(x) = \begin{cases} 2 & , 0 \leq x \leq 1 \\ \frac{2}{x} & , x > 1 \end{cases}$$

12.a) Låt en oändlig ortogonal följd av funktioner vara given på intervallet $[a, b]$.

Låt vidare $y = f(x)$ vara en styckvis kontinuerlig funktion på intervallet $[a, b]$.

Bestäm f :s utveckling i den ortogonala funktionsföljden.

b) Utveckla $f(x) = \begin{cases} 0 & , 0 < x < 0 \\ x & , 0 \leq x \leq 1 \end{cases}$ i funktionsföljden $\{1, \cos nx, \sin mx\}$, $n = 1, 2, 3, \dots$, $m = 1, 2, 3, \dots$.

c) Bestäm seriens värde för $x = 0$.

13. Härled utgående från definitionen Laplacetransformationen för funktionen $f_h(t) = \begin{cases} 2 & , a \leq t \leq a+h \\ 0 & , t < a, t > a+h \end{cases}$.

Benäm denna transformation $L\{f_h(t)\}$. Låt $h \rightarrow 0$, dvs bestäm gränsvärdet $\lim_{h \rightarrow 0} L\{f_h(t)\}$.

Lös slutligen begynnelsevärdesproblemet $y'' + 4y' + 8y = f(t)$, $y(0) = 0$, $y'(0) = 2$, då $f(t) = \lim_{h \rightarrow 0} f_h(t)$.

Omkastning av gränsövergång och integration förutsättes tillåten.

14. a) Definiera begreppet fundamentalmatris.

b) Låt $\mathbf{A}$ vara en given fundamentalmatris till systemet $\mathbf{X}' = \mathbf{AX}$.

Bestäm utgående från detta den konstanta matrisen $\mathbf{A}$.

c) Härled en partikulärlösning till det inhomogena systemet $\mathbf{X}' = \mathbf{AX} + \mathbf{F}$